

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณีเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนดีเด่นระดับจังหวัด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปี การศึกษา 2543 จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดทางพูน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เฉลิมพระเกียรติและโรงเรียนวัดท่ายาง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ โดยมีมุ่งศึกษา การดำเนินงานในส่วนของการจัดองค์กรการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การติดตามผลประเมิน ผลการนิเทศ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการนิเทศภายใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดแหล่งข้อมูลเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. แหล่งข้อมูลบุคคล ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนทั้งหมด ดังประกอบด้วย

1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้กำหนดนโยบาย ผู้นิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียน

1.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารหรือครูวิชาการ เป็นผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในเป็นผู้เกี่ยวข้องในฐานะผู้สนับสนุนการนิเทศภายใน

1.3 ครูผู้สอนเป็นผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศในกรณีที่ ได้รับมอบหมาย

2. แหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่ เอกสารเกี่ยวข้องกับการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียน ดังนี้

2.1 ข้อมูลการนิเทศ/ข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียน

2.2 แผนยุทธศาสตร์/ธรรมนูญโรงเรียน

2.3 แผนงานโครงการประจำปี

2.4 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ/โครงสร้างการแบ่งงาน

2.5 เอกสารคู่มือการนิเทศ

2.6 แผน/ปฏิทินการนิเทศ

2.7 สมุดบันทึกการประชุม

2.8 สมุดบันทึกการนิเทศ/สมุดเยี่ยม

2.9 แบบรายงานผลสรุปโครงการ/เอกสารสรุปผลการปฏิบัติงานประจำ ภาคเรียน/
ประจำปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลงานดีเด่นของโรงเรียน ของครู ของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด จากตำรา เอกสารการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ ได้คำตอบที่ถูกต้องตามความเป็นจริงให้มากที่สุด และนำมาสร้างเป็นแบบบันทึกการศึกษา เอกสารและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะที่เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร เป็นแบบบันทึกรายละเอียดข้อมูลที่ศึกษา เช่น ข้อมูล เบื้องต้นของโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ แผนงานโครงการ คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน เอกสารคู่มือ การนิเทศปฏิทินแผนการนิเทศ สมุดบันทึกการประชุม สมุดบันทึกการนิเทศ สมุดเยี่ยมและเอกสาร อื่นที่มี ประจำปีการศึกษา 2543 ของโรงเรียนที่เก็บข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบประเด็นที่ศึกษาใช้ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนของโรงเรียน ประถมศึกษาดีเด่นระดับจังหวัด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2543 จำนวน 2 โรงเรียน แบบสัมภาษณ์มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อโรงเรียน ขนาดโรงเรียน จำนวนนักเรียน ตำแหน่ง หน้าที่รับผิดชอบ การเข้าประชุมอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการนิเทศภายใน ด้านการจัดองค์กร การนิเทศ กระบวนการนิเทศภายใน การติดตามผลและประเมินผลการนิเทศภายในและปัญหา อุปสรรคในด้านการจัดองค์กรการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การติดตามและประเมินผลการนิเทศ ภายใน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร โครงการนิเทศภายใน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการนิเทศภายใน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้ได้ตรงและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สร้างแบบบันทึกเอกสารตามประเด็นในการศึกษา ประกอบด้วยชื่อเอกสาร ประเด็นที่ศึกษาและสาระสำคัญของข้อมูล
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบเนื้อหาของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยการจัดองค์การนิเทศภายใน กระบวนการนิเทศภายใน การติดตามประเมินผลการนิเทศภายในตลอดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานนิเทศภายใน
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบในการกำกับควบคุมการนิเทศ และการติดตามการดำเนินงานโครงการนิเทศภายใน ในระดับจังหวัดหรืออำเภอ และเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ที่สำเร็จการศึกษาด้านการบริหาร และความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายใน จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นายประดิษฐ์ ทองคำปลิว หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช นายโอษฐ์ นพรัตน์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขันและ นายไพโรจน์ อีววังโส ผู้อำนวยการโรงเรียนสังวาลย์วิท ๗ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและสำนวนภาษาให้สมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น
5. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิแก้ไขแบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
6. นำเสนอแบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยอีกครั้ง เมื่อไม่มีข้อแก้ไขแล้วจึงจัดพิมพ์และใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2544 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ขอทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ไปยังกักต้งานการประถมศึกษาจังหวัดเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังโรงเรียนที่ทำการศึกษาค้ข้อมูล

2. ขอหนังสือขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอออกหนังสือแจ้งให้โรงเรียนที่ทำการศึกษาค้ข้อมูลทราบและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการ

3.1.1 ผู้วิจัยทำความเข้าใจหัวข้อและแนวคำถามต่างๆ ที่ใช้ในการ รวบรวม ข้อมูล

3.1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไปยัง โรงเรียน ทำการศึกษาค้ครั้งนี้ เพื่อนัดหมายกำหนดการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูล

3.1.3 ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยทั้งแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการศึกษาค้เอกสาร เครื่องบันทึกเทป และกล้องถ่ายภาพ

3.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูล

3.2.1 รวบรวม และศึกษาค้เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียน รวมทั้งระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและบันทึกในแบบการศึกษาค้เอกสารพร้อมถ่ายภาพประกอบ

3.2.2 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ครูวิชาการ และครูผู้สอน ตามประเด็นที่กำหนดและจัดบันทึกการสัมภาษณ์และใช้เครื่องบันทึกเสียงควบคู่ไปด้วย

3.2.3 สังเกต การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน เช่น กิจกรรมการนิเทศ กิจกรรมการสอน สภาพห้องเรียน และพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ ขณะดำเนินการสัมภาษณ์ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้เอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์มาประมวล วิเคราะห์และสรุปตามประเด็นเนื้อหาที่กำหนดและนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์